

POLICEJNÍ AKADEMIE ČESKÉ REPUBLIKY V PRAZE

Fakulta bezpečnostního managementu
Katedra správního práva a správní vědy

Profesní komory

Bakalářská práce

Professional chambers

Bachelor thesis

Vedoucí práce

Mgr. Kristýna Mlezivová

Autor práce:

Jana Petrášková

PRAHA

2023

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že předloženou bakalářskou práci na téma Profesní komory jsem zpracovala samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem čerpala, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

V Praze, dne 14.03.2023

.....

Jana Petrášková

Poděkování

Ráda bych poděkovala vedoucí bakalářské práce Mgr. Kristýně Mlezivové za odborné vedení a pomoc při zpracování mé práce. Dále děkuji Ing. Radovanovi Růžičkovi za odpovědi a spolupráci při rozhovoru a v neposlední řadě svojí rodině a blízkým za podporu.

Anotace

Bakalářská práce pojednává o problematice profesních komor a zaměřuje se na Komoru auditorů České republiky. Práce je členěna do sedmi kapitol. První kapitola je zaměřena na samosprávu a její rozdělení. Druhá kapitola popisuje historii profesních komor už od středověkých cechů, které měly znaky podobné dnešním profesním komorám. Třetí kapitola se věnuje samotným profesním komorám. Jejich charakteristice a působnostem. Ve čtvrté a páté kapitole jsou rozděleny komory na profesní komory s povinným členstvím a profesní komory s nepovinným členstvím a jsou rozebrány jejich rozdíly. Šestá kapitola je věnována pouze Komoře auditorů České republiky, jejíž fungování a struktura jsou popsány podrobněji. Poslední částí je krátký rozhovorem s auditorem Ing. Radovanem Růžičkou, členem Komory auditorů České republiky.

Klíčová slova

profese, profesní komora, samospráva, veřejná správa, působnost, auditor

Annotation

The bachelor's thesis deals with the issue of professional chambers and focuses on the Chamber of Auditors of the Czech Republic. The work is divided into seven chapters. The first chapter is focused on self-government and its division. The second chapter describes the history of professional chambers since medieval guilds, which had signs similar to today's professional chambers. The third chapter is devoted to the professional chambers themselves. Their characteristics and jurisdictions. In the fourth and fifth chapters, chambers are divided into professional chambers with mandatory membership and professional chambers with optional membership, and their differences are discussed. The sixth chapter is devoted only to the Chamber of Auditors of the Czech Republic, whose functioning and structure are described in more detail. The last part is a short interview with the auditor Ing. Radovan Růžička, member of the Chamber of Auditors of the Czech Republic.

Key words

profession, professional chamber, self-government, public administration, jurisdiction, auditor

Obsah

Úvod.....	8
1 Samospráva.....	10
1.1 Územní samospráva	11
1.2 Zájmová samospráva.....	11
1.2.1 Samospráva vysokých škol	12
1.3 Ostatní správa.....	14
1.3.1 Veřejné pojišťovny.....	14
2 Historie profesních komor	16
3 Profesní komory.....	18
3.1 Soukromoprávní sdružení	18
3.2 Osobní působnost.....	19
3.3 Územní působnost.....	19
3.4 Věcná působnost	20
4 Profesní komory s povinným členstvím.....	21
4.1 Organizační uspořádání profesních komor	26
4.1.1 Orgány České advokátní komory jako příklad organizační struktury profesních komor	26
4.2 Stavovské předpisy	29
5 Profesní komory s nepovinným členstvím.....	32
5.1 Vznik a vývoj hospodářských komor	32
5.2 Hospodářská komora a Agrární komora	34
6 Komora auditorů České republiky	38
6.1 Orgány Komory auditorů České republiky.....	40
6.2 Historie auditorské profese	42
6.3 Předpisy regulující výkon profese auditora	44
6.4 Úrovně řízení výkonu profese auditora	44
6.5 Podmínky vydání auditorského oprávnění	45
6.6 Pozastavení a zákaz výkonu auditorské činnosti	45
6.7 Nezávislost auditora.....	46
7 Krátký rozhovor s auditorem Ing. Radovanem Růžičkou	48
Závěr.....	49
Seznam použité literatury.....	51
Seznam obrázků	53

Seznam grafů.....	54
Seznam příloh.....	55
Přílohy.....	56

Úvod

Správní právo je rozsáhlou vědou, zabývající se mnohými oblastmi, jakou je i samospráva. Ta se dělí na územní, zájmovou a ostatní. Stěžejní pro tuto práci je zájmová samospráva, do které se řadí i problematika profesních komor. Jedná se o moc veřejnou, tedy výkon moci státu je přenesen na samosprávné celky, v tomto případě na veřejnoprávní korporace. Ty spravují svou oblast působení, ať už je to dané území či společná činnost, zájem.

Členové profesních komor se sdružují na základě společného znaku, kterým je výkon profese. Profesní komory jsou ustanoveny zákony a mají pravomoc vydávat vlastní předpisy. Tím mohou kontrolovat výkon profese jednotlivých členů a v případě porušení daných pravidel, provést kárné řízení. S tímto je spojená povinnost členství v komorách, která je tak stanovené ve všech profesních komorách, až na výjimky. Těmi jsou Hospodářská a Agrární komora, které jsou právně ustanoveny jako profesní komory, a to z důležitosti dohledu nad výkonem dané profese. Vstup do Komory ale zůstává dobrovolným.

Cílem bakalářské práce je přiblížit jednotlivé aspekty problematiky profesních komor, ať už jejich organizační strukturu, funkce či samotný historický vývoj komor. Práci chceme poukázat na důležitost profesních komor, jakou hrají roli ve veřejné správě a jakým způsobem jsou prospěšné pro výkon daných profesí.

Práce je rozdělena do sedmi kapitol. První se zaměřuje na samosprávu jako takovou a popisuje její druhy. Druhá kapitola je věnována historickému vývoji profesních komor, a to už od středověku, kdy začala vznikat sdružení podobná dnešním komorám. Třetí kapitola už popisuje samotné profesní komory a jejich působnosti. Čtvrtá a pátá kapitola jsou rozdělením profesních komor na ty s povinným členstvím a ty s nepovinným. Zaměřuje se na jejich rozdíly a poukazuje na problematiku s povinným členstvím spojenou, a to ve zmíněných judikátech. Šestá kapitola se celá věnuje pouze Komoře auditorů České republiky a jejímu rozboru od orgánů Komory až po práva a povinnosti dané zákonem. Práce je zakončena krátkým rozhovorem s auditorem, a tedy členem Komory auditorů České republiky, Ing. Radovanem Růžičkou, který se s námi podělil o Jeho názory, zejména v oblasti povinného členství v profesní komoře.

V bakalářské práci bylo použito několik zdrojů, z nichž nejdůležitějšími byly knihy Obecné správní právo od Vladimíra Sládečka a Samospráva od Zdeňka Koudelky a samozřejmě právní předpisy a příslušná judikatura.

1 Samospráva

Než budeme definovat zájmovou samosprávu, je třeba definovat samosprávu jako takovou. Můžeme najít mnoho definic snažících se popsat samosprávu jak z hlediska správního práva, tak z hlediska státovědy. Jako shrnutí můžeme samosprávu popsat jako správu vlastních záležitostí, která je vykonávána v konkrétní skupině osob nebo jednotlivcem. S tímto pojmem se setkáváme především při členění veřejné správy, a to právě na samosprávu a státní správu. Státní správa je vykonávána orgány státu, zatímco samospráva je vykonávána nestátními subjekty, jako jsou veřejnoprávní korporace. Způsobem jednání se samospráva může blížit správě soukromé, jejímž cílem je dosažení zisku. Obě tyto skupiny spravují vlastní záležitosti podle vlastního rozpočtu, čímž nabývají určité podobnosti. Ovšem zásadní rozdíl je v tom, kdo danou správu vykonává. Zatímco soukromou správu vykonávají osoby fyzické nebo právnické, samospráva je vykonávána, jak už bylo zmíněno výše, pouze veřejnoprávními korporacemi nebo orgány dalších subjektů, jako jsou veřejné vysoké školy.¹

Popisem samosprávy můžeme také vyjádřit přenesení některých úkonů, dříve vykonávaných úřady (státní správou), na subjekty ji vykonávající, které jsou odlišné od státu. Tímto se definuje určitá samostatnost samosprávních celků, ale ne celkové odloučení od státní sféry. Úkony vykonávané samosprávou podléhají podle zákona specifickému dozoru, který provádí státní úřady, stejně tak jako soudnímu přezkumu.

Neopomenutelným znakem samosprávy je zisk příjmů. Ty vycházejí z veřejnoprávních zdrojů (finanční zdroje přidělené samosprávnímu subjektu na základě státního rozpočtu), vlastních soukromoprávních aktivit nebo členských příspěvků, které často tvoří základ samosprávních rozpočtů.

¹ SLÁDEČEK, V. *Obecné správní právo*. 4., aktualiz. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2019. ISBN 978-80-7598-564-4

HENDRYCH, D. a kol. *Správní právo. Obecná část*. 9. vyd. Praha: C. H. Beck, 2016, ISBN 978-80-7400-624-1

1.1 Územní samospráva

Samosprávu dělíme na **územní** a **zájmovou** (profesní). Pojem územní samosprávy se zabývá územně samosprávnými celky, základními i vyššími, kterými jsou obce a kraje. V nich má společenství občanů daného území právo na samosprávu, tedy spravovat konkrétní územní celek jim určený. Obce a kraje jsou právnické osoby, ovšem odlišné od státu. Jsou veřejnoprávními korporacemi a mohou mít podle čl. 101 odst. 3 Ústavy vlastní majetek a nakládat s ním podle vlastního rozpočtu.²

1.2 Zájmová samospráva

Stejně jako územní samospráva je zájmová samospráva součástí veřejné správy. Rozdílem je personální základ, který má zájmová samospráva. Můžeme ji charakterizovat výkonem určitého svobodného povolání. V historii byla samosprávou rozličných komor a společenství. Nyní je tomu podobně. I když není právně zakotvena v Ústavě č. 1/1993 Sb. a je pouze zmíněna v úvodním prohlášení Listiny základních práv a svobod, má ve veřejné správě důležité místo. Existuje několik způsobů, jak definovat zájmovou samosprávu, co se týče rozdělení. Některé zdroje používají pojmy zájmová samospráva a profesní samospráva jako synonymum. Jiné tyto pojmy rozdělují jako samosprávu profesních komor a zájmovou samosprávu v širším slova smyslu, pod kterou spadá i ostatní samospráva nebo samospráva vysokých škol. V této práci budeme definovat zájmovou samosprávu jako správu profesních komor i správu vysokých škol a samosprávu ostatní (další instituce).³

Samosprávu můžeme charakterizovat několika body. Všechny samosprávní subjekty jsou zřízeny zákonem a stávají se veřejnoprávními korporacemi. Soukromé vysoké školy jsou jedinou výjimkou, jelikož jsou zřízeny jako obchodní společnosti, či jiným typem soukromé společnosti. I v tomto případě ale potřebují

² HENDRYCH, D. a kol. *Správní právo. Obecná část*. 9. vyd. Praha: C. H. Beck, 2016, 600 s. ISBN 978-80-7400-624-1;

SLÁDEČEK, V. *Obecné správní právo*. 4., aktualiz. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2019. 512 s. ISBN 978-80-7598-564-4,

³ HORZINKOVÁ, E., NOVOTNÝ, V. *Základy organizace veřejné správy v ČR*. 3. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2013. ISBN 978-80-7380-459-6;

KOUDELKA, Zdeněk. *Samospráva*. Praha: Linde, 2007. ISBN 978-80-7201-665-5

souhlas státu. Dále je to jejich právní základ, čímž myslíme právní subjektivitu subjektu veřejné samosprávy a také schopnost regulace podřízených subjektů v samosprávě svými předpisy. Další charakteristikou je vlastnictví majetku a vlastní hospodaření. Příjmem zájmové samosprávy jsou členské příspěvky, anebo u vysokých škol jsou to příspěvky od státu či vybírané školné. Posledním charakteristickým bodem je zaměření na fyzické osoby.⁴

1.2.1 Samospráva vysokých škol

Veřejné vysoké školy jsou v mnoha směrech podřízeny státu a jen v některých oblastech mohou vykonávat samosprávnou funkci, a to v takových, v kterých tak taxativně stanoví zákon. Veřejné vysoké školy si vytváří vlastní akademické orgány, prostřednictvím kterých potom vykonávají svoji samosprávu. Jsou to tyto orgány:

Akademický senát, který je tvořen z jedné třetiny i více studenty dané školy a zbývajícími členy jsou akademičtí pracovníci. Tento orgán má v gesci rozhodování nejzásadnějších otázek týkajících se dané vysoké školy. Takovými záležitostmi jsou například schvalování rozpočtu, vnitřních předpisů anebo také navrhování nového rektora školy. Zasedání, na kterých se rozhoduje o těchto otázkách, jsou veřejná.

Rektor zastupuje vysokou školu a je výkonným orgánem. Akademický senát učiní návrh rektora a jeho zvolení připadá prezidentu republiky. Funkce rektora je stanovena na tři roky.

Vědecká (umělecká, akademická) rada je tvořena odborníky dané vysoké školy a odborníky z oboru z jiných institucí. Je jmenována rektorem vysoké školy. Vystupuje především jako poradní orgán.⁵

Disciplinární komise je tvořena studenty dané vysoké školy a členy akademické obce. Zabývá se disciplinárními delikty studentů dané vysoké školy.⁶

Pod působení vysokoškolské samosprávy spadají všichni příslušníci akademické obce, tedy akademičtí pracovníci, kterými jsou profesori, docenti,

⁴ KOUDELKA, Zdeněk. *Samospráva*. Praha: Linde, 2007. ISBN 978-80-7201-665-5

⁵ HORZINKOVÁ, E., NOVOTNÝ, V. *Základy organizace veřejné správy v ČR*. 3. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2013. ISBN 978-80-7380-459-6

⁶ KOUDELKA, Zdeněk. *Samospráva*. Praha: Linde, 2007. ISBN 978-80-7201-665-5; HORZINKOVÁ, E., NOVOTNÝ, V. *Základy organizace veřejné správy v ČR*. 3. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2013. ISBN 978-80-7380-459-6

lektoři, asistenti a další, a také všichni studenti. Tento druh samosprávy je prováděn na veřejných vysokých školách, ale její princip se může objevit i na vysokých školách státních (Univerzita obrany a Policejní akademie) a soukromých. Státní vysoké školy jsou v systému vysokých škol výjimkami v tom, že nemají vlastní právní subjektivitu, ani vlastní majetek. Hospodaří pouze se státním majetkem. I soukromé vysoké školy jsou v systému vysokých škol výjimkami, a to v tom, že jsou právními osobami soukromého práva, ale je na ně přenesena veřejná moc za souhlasu státu.⁷

1.2.1.1 Vnitřní předpisy vysokých škol

Vysoké školy vydávají předpisy závazné pro studenty. Pokud je student poruší, může být postižen v disciplinárním řízení, a to až vyloučením ze studia. Akademičtí pracovníci mají pracovněprávní odpovědnost.

Vnitřní předpisy vysoké školy jsou tyto:

- Statut vysoké školy
- Volební řád akademického senátu
- Jednací řád akademického senátu
- Vnitřní mzdový předpis
- Jednací řád vědecké (umělecké) rady
- Řád výběrového řízení akademických pracovníků
- Studijní a zkušební řád
- Disciplinární řád pro studenty

Akademický senát schvaluje vnitřní předpisy vysoké školy. V platnost vchází poté, co je Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy na návrh rektora registruje. Na provedení registrace má ministerstvo 90 dnů, kdy v tomto čase může předpisy i zamítnout, pokud jsou v rozporu s právními předpisy.⁸

Z právního hlediska nepovažujeme vnitřní předpisy vysokých škol za právní předpisy, z důvodu jejich neobecnosti. Dané vnitřní předpisy platí pouze pro příslušníky konkrétní vysoké školy, ne pro všechny studenty daného oboru. Může

⁷ KOUDELKA, Zdeněk. *Samospráva*. Praha: Linde, 2007. ISBN 978-80-7201-665-5

⁸ KOUDELKA, Zdeněk. *Samospráva*. Praha: Linde, 2007. ISBN 978-80-7201-665-5;

Zákon č. 111/1998 Sb., o vysokých školách v posledním znění;

HORZINKOVÁ, E., NOVOTNÝ, V. *Základy organizace veřejné správy v ČR*. 3. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2013. ISBN 978-80-7380-459-6

se tak stát, že pokud by např. student byl v rozporu s předpisy konkrétní školy, má možnost odejít a jít studovat stejný obor na jinou školu a tím se danému rozporu vyhnout. Pokud by student porušil vnitřní předpis a byl vyloučen z dané vysoké školy, může ihned bez problému začít studovat na škole jiné.⁹

1.3 Ostatní správa

1.3.1 Veřejné pojišťovny

Veřejné pojišťovny můžou být dalším příkladem zájmové samosprávy. Vykazují jen některé prvky samosprávy. Jejím jediným reprezentantem je Všeobecná zdravotní pojišťovna České republiky, zřízena zvláštním zákonem.

Organizační struktura Všeobecné zdravotní pojišťovny je:

- Ústřední pojišťovna
- Regionální pobočky pro vyšší územně samosprávné celky
- Další klientské pracoviště

Orgány Všeobecné zdravotní pojišťovny jsou:

- Správní rada
 - 10 členů, kteří jsou navrženi ministrem zdravotnictví a jmenováni vládou
 - 20 členů, kteří jsou voleni Poslaneckou sněmovnou Parlamentu ČR
- Dozorčí rada
 - 3 členové, kteří jsou navrženi ministrem financí, ministrem práce a sociálních věcí a ministrem zdravotnictví a jmenováni vládou
 - 10 členů, kteří jsou voleni Poslaneckou sněmovnou Parlamentu ČR
 - Kontrolní orgán, který dohlíží na dodržování právních předpisů a vnitřních předpisů a na hospodaření Všeobecné zdravotní pojišťovny

Statutárním orgánem je ředitel. Ten je jmenován na 4 roky Správní radou pojišťovny. Ředitel pojišťovny poté jmenuje ředitele regionální pobočky.¹⁰

⁹ KOUDELKA, Zdeněk. *Samospráva*. Praha: Linde, 2007. ISBN 978-80-7201-665-5; Zákon č. 111/1998 Sb., o vysokých školách v posledním znění

¹⁰ HORZINKOVÁ, E., NOVOTNÝ, V. *Základy organizace veřejné správy v ČR*. 3. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2013. ISBN 978-80-7380-459-6

Když si pojištěnec nezvolí jinou zdravotní pojišťovnu na základě zákona, provádí veřejné zdravotní pojištění Všeobecná zdravotní pojišťovna. Nejen tato pojišťovna, ale všechny zdravotní pojišťovny realizují veřejnoprávní činnosti. Mají i jistou kontrolní funkci, tedy dohlíží na využívání a poskytování zdravotní péče, které je hrazeno ze státního rozpočtu a dohlíží na stanovené ceny u lékařů a jiných zdravotnických zařízeních. Nabývají také funkcí disciplinární a jednají v případě porušení právních povinností. Rozhodují tak ve správním řízení. V působnosti správního soudnictví potom mohou být přezkoumatelné vydané rozhodnutí.¹¹

¹¹ HORZINKOVÁ, E., NOVOTNÝ, V. *Základy organizace veřejné správy v ČR*. 3. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2013. ISBN 978-80-7380-459-6

2 Historie profesních komor

Historie profesních komor sahá až do středověku a odkazuje na cechy neboli středověká sdružení řemeslníků. Samotné slovo komora, pocházející z latiny, se používalo pro označení místnosti, kde byl sdružován soukromý majetek panovníka a vykonávala se zde správa tohoto majetku. Tento název se poté udržel pro pojmenování úřadů (osob) starajících se o majetek.¹²

Cechy působily i ve starověkých státech a například i v římském impériu. Vznik cechů je bezpochyby spojen se vznikem feudálních měst v 13. až 15. století, kdy docházelo ke zdokonalování řemesel a sounáležitosti až sdružování jednotlivých řemeslníků. Prvním doloženým cechem je řád pražských krejčů z roku 1318. Postupem času vznikaly kontrolní orgány nad cechy, byly stanoveny statuty a byli voleni tzv. (cech)mistři.

V 19. století a na začátku 20. století začaly vznikat opravdové stavovské komory a jim podobné korporace. Jako příklad můžeme uvést lékárnická grémia (vznikající v letech 1831-1841), obchodní a živnostenské komory (vznik v roce 1848), advokátní komory (vznik v roce 1849), lékařské komory (právně zakotveny v roce 1892) a inženýrské komory (vznik v letech 1913/1914). Tyto komory nebyly tvořeny řemeslníky, jako tomu bylo u cechů, ale šlo o sdružení osob (společenství svobodných povolání), podnikajících na základě zvláštního právního předpisu. Stavovské komory působily i za období 1. republiky, ale po roce 1948 byla profesní samospráva spolu se samosprávou územní zastavena a nahrazena správou státní. Profesní samospráva se dočkala svojí obnovy v letech 1990-1992. Prvními komorami poté byly Advokátní komora podle zákona ČNR č. 128/1990 Sb., o advokacii, a Komora komerčních právníků podle zákona ČNR č. 209/1990 Sb., o komerčních právnících a právní pomoci jimi poskytované.¹³

V roce 1992 byla přijata Ústava České republiky, která byla zásadním právním ustanovením územní samosprávy. K ustanovení profesní samosprávy byla vydána v letech 1990-1992 řada zákonů, které upravovaly jednotlivé profesní komory. Jsou to tyto:

¹² KOUDELKA, Zdeněk. *Samospráva*. Praha: Linde, 2007. ISBN 978-80-7201-665-5

¹³ SLÁDEČEK, V. *Obecné správní právo*. 4., aktualiz. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2019. ISBN 978-80-7598-564-4, s. 306-309

- Zákon č. 128/1990 Sb., o advokacii,
- Zákon č. 381/1991 Sb., o komoře veterinárních lékařů České republiky,
- Zákon č. 220/1991 Sb., o České lékařské komoře, České stomatologické komoře, České lékárnické komoře,
- Zákon č. 360/1992 Sb., o výkonu povolání autorizovaných architektů a výkonu povolání autorizovaných inženýrů a techniků, činných ve výstavbě,
- Zákon č. 523/1992 Sb., o daňovém poradenství a Komoře daňových poradců České republiky,
- Zákon č. 524/1992 Sb., o auditorech a komoře auditorů České republiky¹⁴

¹⁴ ZÁŘECKÝ, Pavel. O Samosprávě. *Správní právo*. Praha: Ministerstvo vnitra, 1997, (6): 321-338. ISSN 0139-6005

3 Profesní komory

Jak už jsme zmínili výše, profesní komory můžeme zaznamenat už z dob první republiky, kde existovaly v podobě profesních sdružení. Na tento původní model navazují i nynější profesní komory. Základní principy profesní samosprávy stojí na demokratickém principu uspořádání společnosti a její členové tak mají možnost spravovat otázky ohledně vykonávání dané profese samostatně. Tato sdružení existují v České republice na dvou principech, a to na dobrovolném členství a povinném.¹⁵

3.1 Soukromoprávní sdružení

Pokud orgány profesních komor rozhodují o veřejných subjektivních právech a povinnostech, spadají tato rozhodnutí pod kognici správních soudů. Spolky zřízené na základě občanského zákoníku nemůžeme brát za profesní samosprávné veřejnoprávní korporace. Tyto spolky odpovídají společenským skupinám založeným na základě stejné prováděné činnosti či zájmu a členství v těchto spolcích není nucené, je tedy dobrovolné. Také se nejedná o výkon veřejné správy. Jsou soukromoprávním subjektem, mají tedy jen práva soukromoprávního charakteru. Spolky jako Česká grafologická komora jsou zavádějící jejím názvem, ve kterém se vyskytuje slovo komora. Tento spolek ale jen využívá tohoto možného označení, ale je soukromoprávním sdružením. Pokud by rozhodnutí těchto spolků měla být přezkoumávána, budou tak zkoumána v občanskoprávním řízení, a ne ve správním soudnictví jako profesní komory. Existují výjimky, kdy i tyto spolky mohou zasahovat do rozhodnutí státní správy, a tím jsou například ekologické spolky, které se účastní některých správních řízení.¹⁶

¹⁵ŠEFL, Vladimír. *Právní a ekonomické aspekty povinného členství v profesních komorách*. Dny práva–2010–Days of Law [online]. 1. ed. Brno: Masarykova Univerzita, 2010. [cit.15.2.2023]

¹⁶ SLÁDEČEK, V. *Obecné správní právo*. 4., aktualiz. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2019. ISBN 978-80-7598-564-4;

HENDRYCH, D. a kol. *Správní právo. Obecná část*. 9. vyd. Praha: C. H. Beck, 2016, ISBN 978-80-7400-624-1

3.2 Osobní působnost

Jak už bylo zmíněno výše, členem profesní komory se mohou stát pouze fyzické osoby samostatně výdělečně činné. Členem komory se stává každý, kdo chce vykonávat danou profesi a splňuje zákonem dané podmínky (povinné řádné členství). Rozhodnutí o vstupu nového člena není v gesci komory. Komora je ale povinna, před vstupem nového člena, ověřit, zda jsou zákonem dané podmínky splněny. Proti rozhodnutí komory se člen může obrátit k soudu. I přesto, že některé povolání je možné vykonávat skrze právnické osoby, tyto osoby se nemohou stát členy profesní komory. Došlo by tak k nerovnováze při hlasování v komoře, vzhledem k tomu, že by některý člen mohl vystupovat jako fyzická osoba a stejně tak skrze jinou nebo více právnických osob. Tato rovnost je základní podmínkou v demokratické společnosti, které jsou profesní komory součástí. Pokud je začátek výkonu profese spojen s členstvím v komoře, poté se zánikem tohoto členství automaticky končí možnost vykonávat tuto profesi. Výjimkou jsou tzv. dobrovolní členové (členství mimořádné), kteří jsou členy komory dobrovolně a jejich hlas má pouze poradní funkci.¹⁷

Profesní komory můžeme označit také jako stavovské organizace. Toto označení je v souladu s ústavou a pravidla přijatá profesními komorami nazýváme stavovské předpisy.

3.3 Územní působnost

Působnost profesních komor platí na území státu, mimo výjimky, kterou jsou notářské komory, jejichž územní působnost je daná územními obvody krajských soudů. Tyto komory jsou samostatné veřejnoprávní osoby, které se následně sdružují do další veřejnoprávní osoby, kterou je Notářská komora ČR. Další výjimkou může být advokátní komora, která má velký počet členů. Proto aby zajistila lepší výkon působnosti, zřizuje ve výjimečných případech svoji pobočku v Brně, která je zaměřena na výkon působnosti v oblasti Brna a Ostravy.

Územní organizace dané komory potom závisí na počtu členů. Komory s počtem desítek tisíc členů vytvářejí územní orgány povinně (např. lékařská,

¹⁷ KOUDELKA, Zdeněk. *Samospráva*. Praha: Linde, 2007. ISBN 978-80-7201-665-5

stomatologická a lékárnická komora), anebo dobrovolně. U středně velkých komor okolo několika tisíc členů, je zakládání územních celků na bázi dobrovolnosti. Malé komory o počtu členů pohybujících se okolo stovek (např. Exekutorská komora) vlastní územní organizaci nevytvářejí.

Existují také mezinárodní profesní sdružení, kam mohou profesní komory vstupovat, zejména v Evropské unii. Jsou to sdružení poradního typu a nenabývají žádnou veřejnou mocí. Jsou jimi například Federace evropských advokátních komor v rámci Rady Evropy nebo světová Mezinárodní asociace advokátních komor.¹⁸

3.4 Věcná působnost

Komora od svých členů vybírá poplatky, má kárnou povinnost a má možnost v případě porušení pravidel uložit sankci. Veškerá mocenská činnost vykonávána komorou je ale usměrňována zákonem a proti rozhodnutí komory odepřít právo výkonu profese se může každý člen obrátit na soud a požádat o přezkum žalobou u okresního nebo v zákonem daných situacích u krajského soudu. Státní správa může zasahovat do působnosti profesních komor, ale pouze na základě zákona a musí respektovat samosprávu komor a jednat tak, aby nezasahoval svévolně. Do působnosti komor dále spadá i vytváření stavovských předpisů, jinak řečeno předpisů profesních komor.¹⁹

¹⁸ KOUDELKA, Zdeněk. *Samospráva*. Praha: Linde, 2007. ISBN 978-80-7201-665-5

¹⁹ KOUDELKA, Zdeněk. *Samospráva*. Praha: Linde, 2007. ISBN 978-80-7201-665-5

4 Profesní komory s povinným členstvím

V profesní samosprávě se setkáváme s pojmem svobodná povolání. Tento pojem tak vyjadřuje podstatu i profesních komor, a tím je svoboda výkonu povolání (profese) bez striktního dozoru státu. V praxi jde pouze o svobodu od výkonné moci státu. Profesní komory spadají pod kontrolu státní soudní moci a stát stanovuje zákonné základy jejich působení. Je i výjimka, kde je podmíněna funkce profese souhlasem výkonné státní moci a jedná se o notáře, kteří musejí být jmenováni ministrem spravedlnosti. Opravdu svobodná povolání jsou ta, která působí nezávisle na regulacích živnostenského zákona a nejsou upravována žádným zvláštním zákonem. Takovým povoláním je například novinář na volné noze.

Existují sdružení občanů nazývajících se komorami, založené na dobrovolném členství a sdružují se na základě stejné vykonávané profese, jsou registrováni jako soukromoprávní právnické osoby, ale nejsou součástí zájmové samosprávy. Jsou to např. Komora geodetů a kartografů či Profesní komora sociálních pracovníků.²⁰

Jako příklad vývoje profesních komor můžeme použít advokátní komoru. Ustanovení advokátní komory proběhlo přijetím advokátního řádu 16. 8. 1849 a dalším stěžejním datem bylo nabytí účinnosti advokátního řádu 1. 1. 1869. Tento řád jako první ustanovoval, že každý advokát musel být členem advokátní komory. Zde se poprvé setkáváme s povinným členstvím v profesní komoře. Advokátní komory byly zřizovány podle územní působnosti vrchních zemských soudů. V Čechách to byla tedy Advokátní komora v Praze a na Moravě Advokátní komora v Brně. V roce 1869 byla ustanovena i Advokátní komora v Opavě. Členové advokátní komory rozhodovali o záležitostech komory prostřednictvím tajného hlasování, kde byla platným rozhodujícím hlasem nadpoloviční většina. Takto se volily orgány dané komory, kterými byli na tři roky voleni: prezident, jeho náměstek, členi Výboru komory, členi a náhradníci Disciplinární rady a také zkušební komisaři pro advokátní zkoušky. Jako společné

²⁰ KOUDELKA, Zdeněk. *Samospráva*. Praha: Linde, 2007. ISBN 978-80-7201-665-5

sdružení advokátních komor Československa vznikla v roce 1924 Stálá delegace advokátních komor.

Počet advokátů v advokátní komoře postupem času velmi stoupal. Největší počet zastupovali advokáti v advokátní komoře v Praze. V roce 1870 to bylo 297 členů. V roce 1890 tento počet skočil až na 838 členů a stále se zvyšoval až do roku 1938, kdy advokátní komora v Praze čítala 2868 členů. V advokátní komoře v Brně byla úměra stoupání členů podobná té v Praze. V roce 1870 je zaznamenaných 116 členů, v roce 1890 počet více jak dvakrát stoupl na počet 260 členů a v roce 1938 počet členů vyskočil až na 845. V advokátní komoře v Opavě hovoříme o menších číslech, i přesto vzestup počtu členů je úměrný advokátním komorám v Praze a v Brně. V roce 1870 víme asi o 22 členech, v roce 1890 asi 50 členů a v roce 1938 se dostává k číslu 132 členů.²¹

V současnosti nazýváme profesními komorami takové sdružení osob, které tvoří společenství na základě společného povolání (profese) a jsou zákonem zřízeny jako právnické osoby, konkrétně veřejnoprávní korporace.

Nyní profesní samosprávu tvoří následující komory:

- Česká advokátní komora,
- Česká lékařská komora,
- Česká stomatologická komora,
- Česká lékárnická komora,
- Komora veterinárních lékařů České republiky,
- Hospodářská komora,
- Agrární komora,
- Česká komora architektů,
- Česká komora autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě,
- Notářská komora České republiky,
- Komora daňových poradců České republiky,
- Komora patentových zástupců,
- Komora auditorů České republiky,
- Komora soudních exekutorů.

²¹ KOUDELKA, Zdeněk. *Samospráva*. Praha: Linde, 2007. ISBN 978-80-7201-665-5

Cílem zájmové samosprávy a funkcí je jakási kontrola nad výkonem dané profese, ač už v rovině právě profesní, či právní nebo etické. Chrání tak profesní zájmy a udává povolení k provádění dané profese.²²

Jako příklad dohledu nad funkcí a etickými zásady můžeme použít zákon č. 220/1991 Sb., o České lékařské komoře, České stomatologické komoře a České lékárnické komoře, kde je v §2 odst.1 uvedeno, že Komory dbají, aby členové komor vykonávali své povolání odborně, v souladu s jeho etikou a způsobem stanoveným zákony a řády komor, zaručují odbornost svých členů a potvrzují splnění podmínek k výkonu lékařského, stomatologického a lékárnického povolání podle zvláštních předpisů.²³

Tímto je chráněna jak profese, tak i právní rámec a etika výkonu těchto profesí.

Dalším příkladem je zákon č. 93/2009 Sb., zákon o auditorech a o změně některých zákonů, kde se v §31 píše, že komora zajišťuje podmínky pro organizaci, řízení a provádění kontrol kvality organizovaných a řízených dozorčí komisí a podmínky pro spolupráci při kontrolách kvality a dále kontroluje, zda jsou auditory a asistenty auditora dodržována ustanovení tohoto zákona.²⁴

V zákoně č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád) a o změně dalších zákonů se v §111 píše o prezidiu komory o tom, že zastupuje, chrání a prosazuje zájmy exekutorů, dohlíží na činnost exekutorů a jejich zástupců, organizuje odbornou výchovu exekutorů, kandidátů, koncipientů a vykonavatelů exekutora a zajišťuje publikační, studijní, dokumentační a informační činnost.²⁵

Tyto úryvky zákonů nám poukazují na roli profesních komor. Komory mají dohled nad činností svých členů, organizují odbornou výchovu, kontrolují kvalitu vykonávané profese a stanovují pravidla podložená danými zákony, na kterých stojí a které od svých členů vymáhají. S tím vším se spojuje otázka povinnosti členství. Pokud komora zajišťuje profesionalitu a dohled nad výkonem profese, získává tím určitou exkluzivitu či výhradní právo určovat, kdo může danou profesi

²² SLÁDEČEK, V. *Obecné správní právo*. 4., aktualiz. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2019. ISBN 978-80-7598-564-4,

²³ Zákon č. 220/1991 Sb., o České lékařské komoře, České stomatologické komoře a České lékárnické komoře v posledním znění

²⁴ Zákon č. 93/2009 Sb., o auditorech a o změně některých zákonů

²⁵ Zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti a o změně některých zákonů

vykonávat a kdo ne. Z toho důvodu má většina profesních komor v České republice zavedeno povinné členství.

Jestliže by členství v komoře dané profese nebylo povinné, docházelo by k rozdělení dohledu nad výkonem povolání. U nečlenů by stále jejich povolání bylo pod dohledem, už ne profesní komory, ale státu, konkrétně správního úřadu. Část ale, řekněme auditorů, by byla pod dohledem a pod stanovenými pravidly Komory auditorů a část pod dohledem a stanovenými pravidly správního úřadu. Tím by byla narušena jednotka povolání auditora.²⁶

Povinné členství v profesní komoře jako podmínka výkonu profese není protiústavní. Je zakotvena v čl. 26 odst. 2 Listiny základních práv a svobod. S nepovinným členstvím se setkáváme v České republice pouze u Hospodářské a Agrární komory. V těchto komorách také platí výjimka přijímání i právnických osob. Běžně profesní komory přijímají pouze fyzické osoby.²⁷

Základní znaky profesních komor určuje blíže i Nález Ústavního soudu ze dne 16. 4. 2003, a to **sp. zn. I. ÚS 181/01**. V tomto případě Ústavní soud rozhodoval o ústavní stížnosti člena Komory veterinárních lékařů ČR, který se odvolával na porušení čl. 36 odst. 2 a čl. 37 odst. 2 Listiny základních práv a svobod. Senát čestné rady Komory veterinárních lékařů České republiky mu uložil písemné napomenutí a povinnost uhradit náklady disciplinárního řízení ve výši 5000 Kč. Stěžovatel se domáhal zrušení tohoto rozhodnutí, na což Ústavní soud reagoval jeho zrušením.²⁸

V právní větě Nálezu Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 181/01 se píše:“ *Ve zkoumaném případě jde o problematiku týkající se tzv. zájmové samosprávy, konkrétně profesních komor s povinným členstvím, sdružujících samostatně výdělečné fyzické osoby v určitých povoláních, kde je dán silný veřejný zájem na jejich řádném výkonu. Tyto komory jsou právnickými osobami veřejného práva, zřizované zákonem, vybavené oprávněním vydávat různé vnitřní předpisy pro komoru a její členy, kteří se jim musí s ohledem na povinné členství podříditi. Komora tak nad těmito členy – příslušníky určitého profesního stavu – vykonává*

²⁶ SLÁDEČEK, V. *Obecné správní právo*. 4., aktualiz. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2019. ISBN 978-80-7598-564-4

²⁷ SLÁDEČEK, V. *Obecné správní právo*. 4., aktualiz. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2019. ISBN 978-80-7598-564-4

²⁸Nález Ústavního soudu ze dne 16. 4. 2003, a to sp. zn. I. ÚS 181/01

určitá mocenská oprávnění, mezi něž typicky patří právě kárná pravomoc. Tato pravomoc však samozřejmě není bezbřehá, je regulována zákonem a proti rozhodnutí, které členu komory stanoví jakékoli povinnosti, musí být umožněno podat návrh na soudní přezkum.“

Tímto výrokem Ústavní soud vyzdvihuje několik znaků týkajících se profesních komor, jako jsou povinnost členství, komory jakožto právnické osoby veřejného práva, vydávají vlastní předpisy a mají jistá mocenská oprávnění, jakými je i kárné řízení.

Dalším Nálezem Ústavního soudu určující znaky profesních komor je Nález ze dne 14. 10. 2008 **sp. zn. Pl. ÚS 40/06-2**. V tomto případě rozhodoval Ústavní soud o návrhu skupiny senátorů Senátu Parlamentu České republiky, který se týkal povinného členství lékařů v České lékařské komoře. Navrhovatelé se obraceli na čl. 4 odst. 4, čl. 20 odst. 1, čl. 26 odst. 1 a čl. 27 odst. 1 Listiny základních práv a svobod a poukazovali na to, že s právem sdružovat se, podle Listiny základních práv a svobod, je spojeno i právo se nesdružovat.²⁹

V právní větě Nálezu Ústavního soudu ze dne 14. 10. 2008 sp. zn. Pl. ÚS 40/06-2 se píše: *“Právo svobodně se sdružovat podle čl. 20 odst. 1 Listiny základních práv a svobod (dále jen "Listiny") a čl. 11 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen "Úmluvy") není dotčeno stanovením povinnosti lékařům, kteří vykonávají na území České republiky lékařské povolání v léčebně a preventivní péči, být členem České lékařské komory. Uvedené články totiž nelze aplikovat ve vztahu k České lékařské komoře, a tedy ani úpravě jejího členství.“*

Dále Ústavní soud konstatoval, že profesní komory jsou zřízeny zákonem a povinnost členství je vyžadována z důvodu zachování odborného výkonu povolání, etiky a podle zákona a vnitřních předpisů komory.³⁰

²⁹ Nález Ústavního soudu ze dne 14. 10. 2008 sp. zn. Pl. ÚS 40/06-2

³⁰ Nález Ústavního soudu ze dne 14. 10. 2008 sp. zn. Pl. ÚS 40/06-2

4.1 Organizační uspořádání profesních komor

Organizace profesních komor, tedy jejich fungování a zejména členstva, je odlišná u každé konkrétní komory. Složení orgánů a jejich struktura je individuální. Můžeme ale nalézt společné znaky organizace u všech profesních komor. Těmi jsou tyto:

- Nejvyšší orgán je sjezd členů (popř. delegátů)
- Působnost kolektivního exekutivního orgánu
- Volený představitel kolektivního exekutivního orgánu, nejčastěji nazývaný jako prezident
- Zástupce prezidenta, tedy viceprezident
- Působnost disciplinárního orgánu. Ten vykonává kárné řízení, dojde-li k porušení právních předpisů při výkonu povolání některého z členů dané profesní komory, nebo stavovské předpisy
- Možné zřízení dalších orgánů, jako jsou revizní orgány, zkušební komise či orgány poradní³¹

4.1.1 Orgány České advokátní komory jako příklad organizační struktury profesních komor

Jako příklad se podíváme na organizační strukturu České advokátní komory, která se skládá z těchto orgánů:

Sněm

Sněm je důležitým orgánem České advokátní komory, jelikož je nejvyšším orgánem. Účastnit se ho mohou všichni advokát. Sněm schvaluje zásadní záležitosti týkající se komory, jako je organizační řád Komory, výši plateb advokátů na činnost komory, stavovské předpisy, projednává zprávy ohledně činnosti orgánů a může měnit nebo rušit rozhodnutí představenstva. Další důležitou činností je volba členů představenstva a jejich náhradníků, také členy kontrolní rady a kárné komise. Sněm je zřizovatelem fondů a také určuje pravidla jejich čerpání, ať už jde o sociální fondy nebo jiné.

³¹ SLÁDEČEK, V. *Obecné správní právo*. 4., aktualiz. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2019. ISBN 978-80-7598-564-4

Předseda Komory svolává sněm každé čtyři roky.³²

Představenstvo

Výkonným orgánem Komory je právě představenstvo. Do představenstva volí sněm 11 členů a 5 náhradníků, a to na čtyřleté funkční období. Samotné představenstvo si potom volí tajnou volbou ze svých členů předsedu a 2-4 místopředsedy na dané funkční období, které nesmí být delší než dva roky. Stejný postup může představenstvo použít k odvolání předsedy nebo místopředsedů. Počet místopředsedů může být v každém volebním období jiný. O tomto počtu rozhoduje představenstvo před jejich volbou v daném funkčním období. Hlavní funkcí představenstva je zajišťování řádné činnosti Komory, spravování majetku Komory a hospodaření s financemi sociálního fondu. Dále se vyjadřuje ke kárnému řádu a zkušebním řádům k uznávacím a advokátním zkouškám. Zajišťování studijní, dokumentační a publikační činnosti je také v jeho gesci. V neposlední řadě má právo a povinnost v zákonem určených případech rozhodnout o vyškrtnutí ze seznamu advokátů a advokátních koncipientů a také pozastavení funkce advokacie a právní praxe advokátního koncipienta. Představenstvo zasedá obvykle jednou měsíčně, a to po svolání předsedy České advokátní komory.

Předseda České advokátní komory

Předseda Komory zastupuje Českou advokátní komoru a jedná za ní. Hlavním úkolem předsedy je zajišťování řádné činnosti Komory, dále provádí záznamy v seznamu advokátů a advokátních koncipientů. V jeho působnosti je také rozhodování o určení zástupce nebo nástupce advokáta, tedy v pouze zákonem vymezených případech, stejně jako rozhodnutí o vyškrtnutí ze seznamu advokátů a advokátních koncipientů a pozastavení funkce advokacie a právní praxe advokátního koncipienta.

Kontrolní rada

Kontrolní rada je kontrolním orgánem Komory. V její působnosti je zejména dohled na dodržování zákona o advokacii a stavovských předpisů jak advokátů, tak i ostatními orgány Komory. Má přehled o všech dokumentech týkajících se

³² Česká advokátní komora České republiky: Orgány komory [online] [cit.28.2.2023]. Dostupné z: [Orgány Komory | Česká advokátní komora \(cak.cz\)](https://cak.cz)

Komory i jejich členů. Pokud tomu tak umožňuje zákon, má možnost pozastavit rozhodnutí představenstva a požadovat svolání Sněmu. Stejně jako představenstvo volí členy kontrolní rady Sněm. Počet členů kontrolní rady je 70 a jejich předseda je velen členy z jejich řad. V případě kárného řízení potom předseda kontrolní rady vystupuje v roli kárného žalobce.

Kárná komise

Pokud dojde k závažnému porušení povinností určených zákonem advokátovi či advokátnímu koncipientovi nebo porušení stavovských předpisů, bude o tomto případě rozhodovat kárná komise, a to v tříčlenných senátech. Pokud kárný žalobce podá žalobu o provinění advokáta, poté o ní rozhoduje kárná komise. Dále může předkládat doporučení ostatním orgánům Komory. Členové kárné komise jsou opět voleni Sněmem. Počet jejich členů je 83 a předseda je volen prostřednictvím tajné volby členů kárné komise.

Odvolací kárná komise

Podobně jako kárná komise rozhoduje odvolací kárná komise v tříčlenných kárných senátech, a to o odvoláních do rozhodnutí právě kárných senátů kárné komise. Společně s kárnou komisí působí v některých funkcích, jako je předkládání doporučení ostatním orgánům Komory. Na základě žádosti jiného orgánu Komory je zmocněna schválit stanoviska k vyložení stavovského či právního předpisu, aby byla zajištěna jednotu rozhodování v kárném řízení. Členové odvolací kárné komise jsou opět voleni Sněmem. Má 11 členů a předseda je volen prostřednictvím tajné volby členů odvolací kárné komise.

Zkušební komise

Funkcí zkušební komise je schvalovat seznam předpisů vyžadovaných u advokátních zkoušek a zprávu o své činnosti, kterou následně předává Sněmu. Z členů zkušební komise jsou voleni předseda a dva místopředsedové, a to na tříleté funkční období.³³

³³ Česká advokátní komora České republiky: Orgány komory [online] [cit.28.2.2023]. Dostupné z: [Orgány Komory | Česká advokátní komora \(cak.cz\)](https://cak.cz)

4.2 Stavovské předpisy

Komory a další zájmové samosprávné korporace vydávají, skrze nejčastěji nejvyšší orgán korporace, vlastní předpisy nazývané stavovské předpisy. Jsou to vynutitelné předpisy, které upravují zejména dokumenty, jakými jsou organizační řád, volební řád nebo kárný řád. Dále se zabývají dalšími záležitostmi, které se týkají fungování komory. Byť mají tyto předpisy charakter jako právní předpis, jsou závazné pouze členům dané komory, tedy na základě osobní působnosti, tedy osobám vykonávajícím danou profesi s podmínkou členství v komoře. Stavovské předpisy charakteristicky sdílejí s právními předpisy prvek obecné závaznosti. Vztahují se na členy ne územně, ale na profesní činnost. Stavovské předpisy ovšem nemohou obecně zavazovat fyzické nebo právnické osoby, tím tedy nemohou zasahovat do vnějších právních vztahů. Existují výjimky v právních předpisech komory, jakou je například zkušební řád, který částečně zasahuje i externě.³⁴

Stavovské předpisy mohou ukládat povinnosti pouze na základě zákona. Pokud tomu tak nebude, krajský soud ve správním soudnictví má právo daný předpis zrušit.³⁵

Podle zvláštních zákonů může stavovské předpisy rušit soud v místě sídla komory, a to na základě žaloby rezortního ministra. Pokud stavovský předpis zasáhne do oblasti působnosti jiného orgánu, ten potom může být kontrolorem stavovských předpisů. Příkladem je například Komora veterinárních lékařů, která zakazovala volnou soutěž veterinářů, na což Úřad pro hospodářskou soutěž v Brně reagoval nařízením změnit stavovský předpis a udělil Komoře pokutu.³⁶

Pouze v některých případech se jako podmínku platnosti stanovuje schválení stavovského předpisu věcně příslušným ústředním správním úřadem. V tomto

³⁴ SLÁDEČEK, V. *Obecné správní právo*. 4., aktualiz. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2019. ISBN 978-80-7598-564-4;

KOUDELKA, Zdeněk. *Samospráva*. Praha: Linde, 2007. ISBN 978-80-7201-665-5

³⁵ SLÁDEČEK, V. *Obecné správní právo*. 4., aktualiz. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2019. ISBN 978-80-7598-564-4;

Rozsudek Městského soudu Praha č.90/2004 Sbírky rozhodnutí Nejvyššího správního soudu (28 Ca 152/2001-58) ve věci žaloby ministra financí proti Komoře auditorů dle § 36 odst. 2 zákona č. 254/2000 Sb., o auditorech

³⁶ KOUDELKA, Zdeněk. *Samospráva*. Praha: Linde, 2007. ISBN 978-80-7201-665-5

případě příslušný úřad může prozkoumat, zda předpis není v rozporu se zákonem a eventuálně podat návrh na přezkoumání legality daného předpisu soudem.

Ve výjimečných případech jsou konkrétní předpisy komory ne kontrolovány příslušným úřadem, ale jsou upraveny právním předpisem (vyhláškou), který vydává věcně příslušný ústředně správní úřad. Příkladem jsou kárný a zkušební řád Advokátní komory, které jsou vydávány formou vyhlášky, a to Ministerstvem spravedlnosti podle zákona a po vyjádření České advokátní komory. Tímto se z předpisu komory stává nařízení správního úřadu, vydané podle čl. 79 odst. 3 Ústavy.³⁷

I přesto, že stavovské předpisy mají jistou podobnost s obecně závaznými vyhláškami, nemůžeme je k sobě přirovnávat. Rozdílem je fakt, že adresáti jsou vykonavatelé určitých profesí, a ne osoby definované podle území na kterém se nachází. V případě advokátní komory se stavovské předpisy stahují nejenom na členy komory, tedy advokáty, ale také na advokátní koncipienty, kteří nejsou členy komory, ale jsou v zaměstnaneckém vztahu k advokátům, kteří členy jsou.³⁸

Podle tohoto předpokladu můžeme rozdělit stavovské předpisy do tří skupin:

- Stavovské předpisy, které neukládají povinnosti. Řeší pouze organizační záležitosti nebo přiznávání práv jako jsou např. podmínky půjček
- Stavovské předpisy, které ukládají povinnosti, ale pouze svým členům. Například platba členských příspěvků
- Stavovské předpisy, které ukládají povinnosti, ale jen nečlenům komory. Například poplatek za profesní zkoušku³⁹

V první skupině neshledáváme žádnou problematiku v oblasti zákonnosti. Tím, že nejsou stanovena žádná pravidla či povinnosti, nespádají tyto záležitosti pod ústavní úpravu.

³⁷ SLÁDEČEK, V. *Obecné správní právo*. 4., aktualiz. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2019. ISBN 978-80-7598-564-4

³⁸ KOUDELKA, Zdeněk. *Samospráva*. Praha: Linde, 2007. ISBN 978-80-7201-665-5; SLÁDEČEK, V. *Obecné správní právo*. 4., aktualiz. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2019. ISBN 978-80-7598-564-4;

Zákon č. 85/1996 Sb., o advokacii v posledním znění

³⁹ KOUDELKA, Zdeněk. *Samospráva*. Praha: Linde, 2007. ISBN 978-80-7201-665-5, Zákon č. 85/1996 Sb., o advokacii v posledním znění

V druhé skupině dochází k ukládání povinnosti členům profesní komory, a proto musejí být zakotveny v zákoně. I přesto není potřeba zákonného zmocnění k vydání daného stavovského předpisu. Například v zákoně o advokacii můžeme nalézt práva a povinnosti advokátů, které jsou tak stěžejní záštitou pro z nich vycházející kodex advokáta, ustanovený stavovským předpisem. Z toho vychází i povinnosti ovlivňující oblasti, které se netýkají výkonu povolání, tedy soukromá jednání, protože by tak mohla mít vliv na důvěryhodnost výkonu profese. Tyto povinnosti jsou ukládány stavovskými předpisy, které jsou přijímány prostřednictvím profesní samosprávy, tedy orgánů dané komory. Tím se adresátem daného předpisu stává ten, který zároveň stejný předpis i schvaluje.⁴⁰

Ve třetí skupině se setkáváme s povinnostmi, které jsou ukládány nečlenům profesní komory. To znamená osobám, které se nepodílejí na samosprávě komory. Zde je nejdůležitější přístup k posouzení jejich ústavnosti. Všechny povinnosti musí být přímo zakotveny v zákoně a tyto předpisy mít zákonné zmocnění pro své jednání. Tento druh předpisu můžeme připodobnit spíše k nařízení územní samosprávy v přenesené působnosti než k obecně závazným vyhláškám v samostatné působnosti územní samosprávy, jako u zbytku stavovských předpisů.

Všechny stavovské předpisy spadají pod dozor státu, a to skrze Ministerstvo spravedlnosti a soud. Do 30 dnů od přijetí stavovského předpisu ho komora musí předložit Ministerstvu spravedlnosti. Pokud by ministr spravedlnosti zhodnotil předpis jako nezákonný, může předložit žalobu ohledně jeho zrušení k soudu. Žalobu může soudu předkládat pouze ministr jako vedoucí správního úřadu, i když komora předkládá předpis ministerstvu jako ústřednímu správnímu úřadu. Záležitost žaloby státu proti profesní komoře je natolik závažná, že je její rozhodnutí ji podat svěřeno pouze vedoucímu ústředního správního úřadu.⁴¹

Příslušným soudem k řízení ve sporu státu jako správního úřadu a profesní komory při výkonu její veřejné správy, jsou příslušné krajské soudy ve správním soudnictví v místě sídla dané komory.

⁴⁰ KOUDELKA, Zdeněk. *Samospráva*. Praha: Linde, 2007. ISBN 978-80-7201-665-5; Zákon č. 85/1996 Sb., o advokacii v posledním znění

⁴¹ KOUDELKA, Zdeněk. *Samospráva*. Praha: Linde, 2007. ISBN 978-80-7201-665-5

5 Profesní komory s nepovinným členstvím

Profesními komorami s nepovinným členstvím jsou hospodářské komory, jejichž členové se sdružují na základě dobrovolnosti, ale důležitost těchto komor je tak zásadní, že stát se rozhodl ustavovat jejich ustavení a vnitřní poměry zákonem.

5.1 Vznik a vývoj hospodářských komor

S příchodem kapitalismu začaly vznikat hospodářské komory jako regionální útvary podnikatelů, kterými byli výrobci a obchodníci. První hospodářská komora byla zřízena ve francouzské Marseille, a to roku 1650. Podporovatelem vzniku hospodářských komor v Evropě byl Napoleon I., který tak reagoval na anglickou hospodářskou dominanci. Na území dnešní České republiky začaly vznikat obchodní a živnostenské komory podle zákona z roku 1850 a zásluhou tehdejšího ministra obchodu Karl Ludwiga von Brücka. 2 komory poté působily na Moravě (v Brně a v Olomouci), 1 ve Slezsku (v Opavě) a 5 komor bylo v Čechách (v Českých Budějovicích, v Chebu, v Liberci, v Plzni a v Praze). Základní činnost komor se v něčem podobala i těm dnešním. Byly součástí projednávání hospodářských zákonů, byly organizátory rozhodčích soudů pro spory v obchodních záležitostech, vyhotovovaly osvědčení o obchodních zvyklostech, napomáhaly k vzniku odborných škol a zapisovaly známky a značky. Komory měly významnou pozici a s ní právo volit prostřednictvím volební kurie měst a obchodních a živnostenských komor 2-4 poslance zemského sněmu a od roku 1873 i 1-2 poslance Poslanecké sněmovny Říšské rady z každé komory, a to skrze oddělenou kurii obchodních a živnostenských komor, která působila samostatně.⁴²

Organizačně se samotné komory dělily na sekce. Šlo o sekci obchodní a sekci živnostenskou. V Chebu byla výjimkou i sekce hornická. Začátkem 20. století se vytvářela živnostenská společenstva, obchodní grémia, okresní jednoty

⁴² KOUDELKA, Zdeněk. *Samospráva*. Praha: Linde, 2007. ISBN 978-80-7201-665-5; BRUNCLÍK, Zdeněk, Pavel D. VINKLÁT a Milan DRAHOŇOVSKÝ. *150 let hospodářské komory v Liberci: 1851-2001*. Vydání neuvedeno. Liberec: Okresní hospodářská komora, 2000. ISBN 80-902887-3-1

řemeslnictva a okresní poradní sbory. Všichni obchodníci, živnostníci a ředitelé akciových společností, kteří měli státní občanství, aktivní volební právo a místo bydliště měli v blízkosti působnosti dané komory, měli právo volit na 6 let členy té komory. Členů komory bylo 16-48 a polovina se měnila vždy jednou za 3 roky. Představitelem komory byl prezident a za ním viceprezident, kteří byli voleni na 1 rok. Jejich zvolení muselo odsouhlasit tehdejší Ministerstvo obchodu, které mělo pravomoc celou komoru rozpustit.⁴³

Po vzniku Československa se začaly různé poměry v komorách měnit. V roce 1922 zřídily komory Ústřednu československých obchodních a živnostenských komor. Měla sídlo v Praze a vydávala vlastní Věstník. Později v 30. letech došlo i k založení Exportního ústavu obchodních a živnostenských komor. Předpisy komor se jinak nezměnily. Velkým zásahem byla až okupace pohraničního území Československa po roce 1938, kdy komory se sídlem v pohraničí, tedy v Liberci, Opavě a Chebu byly obsazeny Německem. Reakcí na tuto událost vznikla Obchodní a živnostenská komora v Hradci Králové, která působila samostatně. Oblasti v blízkosti pohraničí, které nebyly zabrány Německem, ale spadaly pod komory obsazené, byly následně přesměrované pod komory v Plzni a v Olomouci.⁴⁴

V zabraném pohraničí, tedy v Sudetech, byla v roce 1939 založena Průmyslová a hospodářská komora Sudety, která pohltila Průmyslové a obchodní komory v Liberci, Opavě a Chebu a stejně tak Řemeslnické komory v Liberci, Šumperku a Chebu. Prezidenti a viceprezidenti nebyli voleni členy komory, jako to bylo běžné, ale byli jmenováni říšským ministrem hospodářství. Změněna byla také dobrovolnost členství, které se stalo povinným. Takto fungovaly Sudetské komory až do roku 1942, kdy byly všechny zrušeny a nahrazeny jedinou komorou, a to Župní hospodářskou komorou Sudety. Ta se dále dělila na sekci průmyslu, obchodu, cizineckého ruchu, řemesla, zahraničního obchodu, veřejné zakázky a poté na sekci právní, výchovy k povolání, sociálně-politických otázek, daní, cen, financí, všeobecně správní a speciální oddělení pro válečné hospodářství,

⁴³ KOUDELKA, Zdeněk. *Samospráva*. Praha: Linde, 2007. ISBN 978-80-7201-665-5,

⁴⁴ KOUDELKA, Zdeněk. *Samospráva*. Praha: Linde, 2007. ISBN 978-80-7201-665-5

suroviny a pracovní nasazení. Tato komora pominula po rozpadu německé moci v Sudetech.⁴⁵

Činnost obchodních a živnostenských komor byla plně obnovena po konci 2. světové války, tedy v roce 1945. V Ústí nad Labem byla založena roku 1947 úřadovna, která působila v liberecké komoře. Zprvu Ministerstvo vnitřního obchodu smělo jmenovat do komory vládního zmocněnce, který zastupoval ministerstvo a přijímal slib prezidenta, viceprezidenta a dalších členů prezidia komory. Po nějakém čase jmenoval prezidenta, viceprezidenta a další členy sám ministr. V roce 1948 došlo k zrušení obchodních a živnostenských komor, z důvod znárodňování a přijetí systému plánovaného hospodářství. Tím tyto komory přestaly mít uplatnění. Co se týče zahraničního obchodu, jeho kompetence náležela Československé obchodní komoře, která měla sídlo v Praze. Tato komora spadala pod Ministerstvo zahraničního obchodu. Členové byly podniky zapojeny v zahraničním obchodě. Organizační struktura byla následující: valná hromada, představenstvo, předseda, místopředsedové, generální sekretář, revizní komise a působil zde i Rozhodčí soud. Název komory na Československou obchodní a průmyslovou komoru byl změněn v roce 1978.⁴⁶

5.2 Hospodářská komora a Agrární komora

Komorami s nepovinným členstvím jsou dnes pouze Hospodářská komora (sídlo v Praze), která vznikla v roce 1992 a Agrární komora (sídlo v Olomouci), která vznikla v roce 1993. Podle původního rozhodnutí měly tyto komory mít povinné členství jako zbytek profesních komor, ale v roce 1992 vláda dosáhla prosazení nepovinného členství a také zbavila tyto komory veřejnomocenských práv. Počet podnikatelů, z celkového počtu podnikatelů, sdružujících se dobrovolně v komorách je asi 1 %.

Ze zákona se komory dělí podle území na okresní komory, které můžou dále vytvářet regionální (krajské) komory, a potom na profesní společenstva. Hospodářská komora sčítá dohromady 14 krajských komor a více než 80 společenstev. Agrární komora sčítá dohromady 60 okresních komor a 24

⁴⁵ KOUDELKA, Zdeněk. *Samospráva*. Praha: Linde, 2007. ISBN 978-80-7201-665-5

⁴⁶ KOUDELKA, Zdeněk. *Samospráva*. Praha: Linde, 2007. ISBN 978-80-7201-665-5

společenstev. Komory samy se rozdělují do dalších sekcí podle oblasti působnosti jejich profese.⁴⁷

Seznam odborných sekcí Hospodářské komory České republiky:

1. Sekce hospodářské politiky
2. Energetická sekce
3. Vnitřní sekce
4. Sekce obranného průmyslu
5. Dopravní sekce
6. Sekce životního prostředí
7. Sekce pro stavebnictví
8. Sekce pro výzkum, vývoj a inovace
9. Sekce územního a regionálního rozvoje
10. Zahraniční sekce
11. Průmyslová sekce
12. Sekce vzdělávání
13. Sekce zaměstnanosti a práce
14. Sekce zdravotnictví a sociálních služeb
15. Sekce pro obchod a služby
16. Sekce pro podporu podnikání a digitální agendu
17. Sekce legislativy
18. Sekce IT a telekomunikací
19. Sekce živností a řemesel
20. Bezpečnostní sekce
21. Sekce kvality
22. Sekce kulturního a kreativního průmyslu
23. Sekce pro vyhrazená technická zařízení
24. Sekce pro rozvoj služeb v oblasti pohostinství a gastroprovozu
25. Sekce pro podnikání v oblasti sportu a aktivního životního stylu⁴⁸

Jediným stálým rozhodčím soudem Hospodářské a Agrární komory je zákonem zřízený Rozhodčí soud.

I přesto, že jsou tyto komory zřízeny jako právnické osoby, nemají žádná veřejnomocenská práva vůči svým členům. Zároveň se zapisují do obchodního rejstříku a do registru ekonomických subjektů. Podobně i okresní komory jsou zapisované do obchodního rejstříku. Rozdíl je pouze u společenstev, která nemají právní subjektivitu, mimo výjimky, kdy jsou současně i subjekty podle rozdílných

⁴⁷ KOUDELKA, Zdeněk. *Samospráva*. Praha: Linde, 2007. ISBN 978-80-7201-665-5

⁴⁸ *Hospodářská komora České republiky: Sekce a pracovní skupiny*. [online] [cit. 1.3.2023]. Dostupné z: [Sekce a pracovní skupiny – Hospodářská Komora](#)

zákonů. Zásadním rozdílem mezi komorami s povinným a nepovinným členstvím je ten, že u nepovinných komor není členství v komoře podmínkou pro vykonávání profese. Dalším, už výše zmíněným rozdílem je fakt, že členy těchto komor mohou být i právnické osoby. Je to z toho důvodu, že komory nemohou uplatňovat veřejnomocenská práva proti výkonu profese svých členů. Z toho důvodu se zde uplatňuje princip, kdy konkrétní člen je fyzickou osobou a zároveň má právo hlasovat jako jednatel právnické osoby, která je také členem komory. Tím z praktického hlediska získává dva hlasy.

Komorami s nepovinným členstvím jsou společenství sdružená na základě stejného zájmu, které jsou ovšem pro stát tak významné, že bylo rozhodnuto zakotvit je přímo zákonem. Povahově nicméně připomínají spíše soukromoprávní sdružení (zákon o sdružování). V politické rovině se projevují spíše jako nátlakové skupiny. I přes sdílené vlastnosti, jakými jsou např. sdružování na základě dobrovolnosti, se tyto komory od jiných zájmových dobrovolných sdružení liší, a to na základě vzniku a organizace daných zákonem. Mnoho těchto sdružení ale o své zákonné ustanovení usilují. Hospodářská komora je součástí Asociace evropských obchodních a průmyslových komor, jež vydala Chartu evropských komor.

Podnikatelská sféra reagovala na fakt, že nemá žádná veřejnomocenská práva tím, že začala tvořit soukromoprávní právnické osoby, prostřednictvím kterých se snaží prosazovat své zájmy a působí jako tzv. nátlakové skupiny. Podobně se sdružují i podnikatelé, kteří obchodují se stejnou zemí. Např. se jedná o Nizozemskou obchodní komoru v Praze. Nejsou ovšem veřejnoprávními osobami.

Obdobně jako komory s povinným členstvím, tyto komory vydávají vlastní předpisy, které jsou závazné pro jejich členy, kteří mohou být za jejich porušení i potrestáni, dokonce vyloučeni z komory. Takovými předpisy jsou například jednací a volební řády komor, příspěvkový řád či statut komory. Těmto předpisům ale chybí obecná závaznost. Z toho důvodu nemůžeme říct, že by měli charakter právních předpisů. Tím, že členství v komoře je založeno na dobrovolnosti a výkon profese na něm není závislý, člen se může kdykoliv rozhodnout z komory vystoupit nebo do ní ani nevstupovat. Takto se dá lehce uniknout předpisům, které by podnikatel nechtěl respektovat.

Dané předpisy přijímá sněm komory a má povinnost do 15 dnů od jejich přijetí předložit je vládě, která je buď potvrdí nebo odmítne jejich potvrzení z důvodu jejich nezákonnosti. Takto musí učinit do 30 dnů. Pokud rozhodne o nepřijetí předpisů, daná komora musí učinit jejich nápravu do 45 dnů. V opačném případě vláda předloží předpisy ke zrušení Poslanecké sněmovně Parlamentu.⁴⁹

⁴⁹ KOUDELKA, Zdeněk. *Samospráva*. Praha: Linde, 2007. ISBN 978-80-7201-665-5; Zákon č. 301/1992 Sb., o Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky v posledním znění

6 Komora auditorů České republiky

Komora auditorů je profesní komora, tedy samosprávné profesní sdružení osob, které je zřízené na základě zákona o auditorech a její funkcí je správa profese auditorů v České republice. Založena byla roku 1993 a její působení je od 14. dubna 2009 upraveno v zákoně o auditorech č. 93/2009 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Tuto profesi, tedy povinné audity účetních závěrek, mají možnost vykonávat pouze fyzické osoby, kterými jsou členové Komory auditorů zapsaní v rejstříku Komorou vedeném a které mají oprávnění vykonávat činnost.⁵⁰

Podle §2 písmene a) zákona č. 93/2009 Sb., o auditorech a o změně některých zákonů definujeme povinný audit jako: *“ ověření účetní závěrky nebo konsolidované účetní závěrky, zda podává věrný a poctivý obraz předmětu účetnictví v souladu s právními předpisy a příslušným rámcem účetního výkaznictví, na jehož základě je účetní závěrka nebo konsolidovaná účetní závěrka sestavena, pokud takové ověření vyžaduje jiný právní předpis nebo přímo použitelný předpis Evropské unie “*

Podle §2 písmene c) zákona č. 93/2009 Sb., o auditorech a o změně některých zákonů definujeme auditorskou činnost jako: *“ provádění povinného auditu, přezkoumání hospodaření podle jiného právního předpisu, pokud toto přezkoumání provádí auditor, ověřování účetních záznamů, ověřování jiných ekonomických informací auditorem nebo provádění dalších činností auditorem, pokud tak stanoví jiný právní předpis nebo přímo použitelný předpis Evropské unie, nebo jiné ověřování účetní závěrky, jiných účetních záznamů nebo jejich částí prováděné auditorem “*

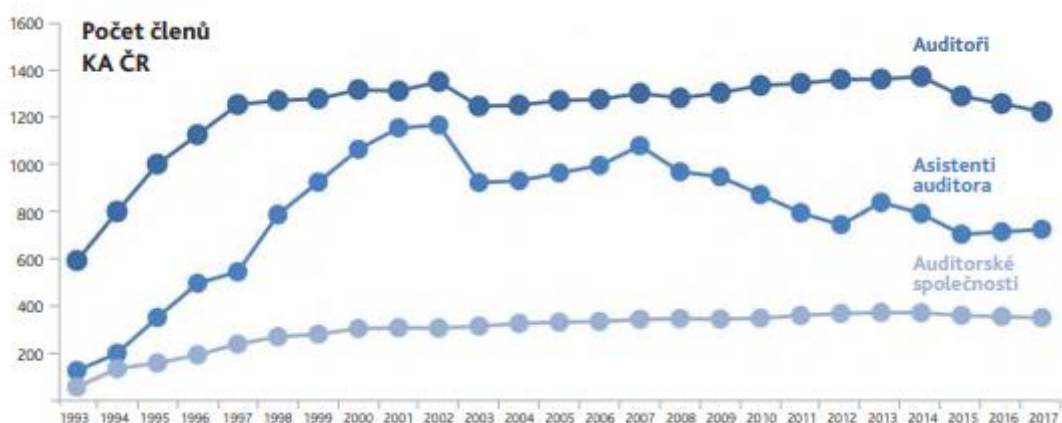
Činnostmi vykonávanými komorou jsou vydávání vnitřních předpisů, etického kodexu, auditorských standardů, organizace kontroly auditorů a toho, jestli dodržují ustanovení zákona. Dalšími funkcemi Komory jsou zodpovědnost za rejstřík auditorů, zajišťuje možnost dalšího vzdělávání auditorů, má na starost přihlášky podané uchazeči či auditory a stará se o řádný průběh zkoušek. Dále

⁵⁰ Komora auditorů České republiky: O Komoře auditorů [online] [cit.1.3.2023]. Dostupné z: [O Komoře auditorů - KOMORA AUDITORŮ ČESKÉ REPUBLIKY \(kacr.cz\)](https://www.kacr.cz/)

má pravomoc zprostit auditora mlčenlivosti a další činnosti uvedené v zákoně o auditorech.⁵¹

Komora má i informativní povinnost. Např. při požádání České národní banky o výsledky kontroly kvality u auditora jí musí Komora dané výsledky předložit. Informuje o záležitostech popsanych v zákoně také Radu a poskytuje jí veškeré dokumenty a informace, které Rada potřebuje k výkonu své činnosti, jako je např. funkce odvolacího orgánu.⁵²

Počet členů Komory auditorů České republiky

Graf č.1 Počet členů Komory Auditorů ČR zdroj: 25 let. Komora auditorů 2018 [online] [cit.1.3.2023]. Dostupné z: [25 let 2018. Sestava 1 \(kacr.cz\)](#)

Počet členů Komory auditorů silně rostl několik let po jejím založení. V posledních pár letech ale můžeme vidět, že počet členů se víceméně ustálil kolem počtu 1300 členů.

Nynější složení Prezidia:

- **Prezident**
 - doc. Ing. Ladislav Mejzlík, PH.D. – Vysoká škola ekonomická v Praze
- **1. viceprezident**
 - Ing. Milan Bláha – KPMG Česká republika Audit, s.r.o.
- **Viceprezidentka**

⁵¹ Zákon č. 93/2009 Sb., o auditorech a o změně některých zákonů; *Komora auditorů České republiky: O Komoře auditorů* [online] [cit.1.3.2023]. Dostupné z: [O Komoře auditorů - KOMORA AUDITORŮ ČESKÉ REPUBLIKY \(kacr.cz\)](#)

⁵² Zákon č. 93/2009 Sb., o auditorech a o změně některých zákonů

- Ing. Hana Mužátková – Ernst & Young Audit, s.r.o.⁵³

6.1 Orgány Komory auditorů České republiky

Sněm

Účastníky sněmu mohou být všichni členové Komory auditorů. Sněm, jako nejvyšší orgán, rozhoduje o zásadních záležitostech Komory, jako např. volba členů ostatních orgánů Komory. Svolává se minimálně jednou do dvou let. Jeho další funkcí je volba auditora účetní závěrky Komory.

Výkonný výbor

Výkonný výbor sčítá 14 členů a je nejvyšším výkonným orgánem Komory. V období mezi svoláním sněmu spadá pravomoc řízení Komory výkonnému výboru. Pravomoci mu dané jsou zakotveny v zákonu o auditorech, usnesení sněmu, statutem a vnitřními předpisy Komory. Statutárním zástupcem Komory se stává prezident, kterého volí zástupci výkonného výboru ze svých členů. Dále také volí prvního viceprezidenta, viceprezidenta a jmenuje ředitele úřadu. Pomocnou funkci výboru zastávají odborné výbory a pracovní skupiny.

Dozorčí komise

Dozorčí komise sčítá 11 členů a jako orgán vykonává kontrolní funkci. Její funkce je zakotvená v dozorčím řádu Komory. Mezi její působnost spadá kontrola vykonávání profese auditorů, případné porušení zákona o auditorech nebo jiných právních předpisů, jako i vnitřních předpisů Komory a dodržování přijatých ustanovení Sněmu.⁵⁴

Kárná komise

Kárná komise sčítá 7 členů. Na základě zákona a kárného řádu vydaného Komorou auditorů poté uskutečňuje kárná řízení. Pokud auditor jedná v rozporu se zákonem a ostatními předpisy danými Komorou nebo auditorskými směrnicemi, má právo na základě zákona o auditorech ukládat kárná opatření.⁵⁵

⁵³ *Komora auditorů České republiky*: Prezidium složení [online] [cit.1.3.2023]. Dostupné z: [prezidiumdocx.pdf \(kacr.cz\)](#)

⁵⁴ *Komora auditorů České republiky*: O Komoře auditorů [online] [cit.1.3.2023]. Dostupné z: [O Komoře auditorů - KOMORA AUDITORŮ ČESKÉ REPUBLIKY \(kacr.cz\)](#)

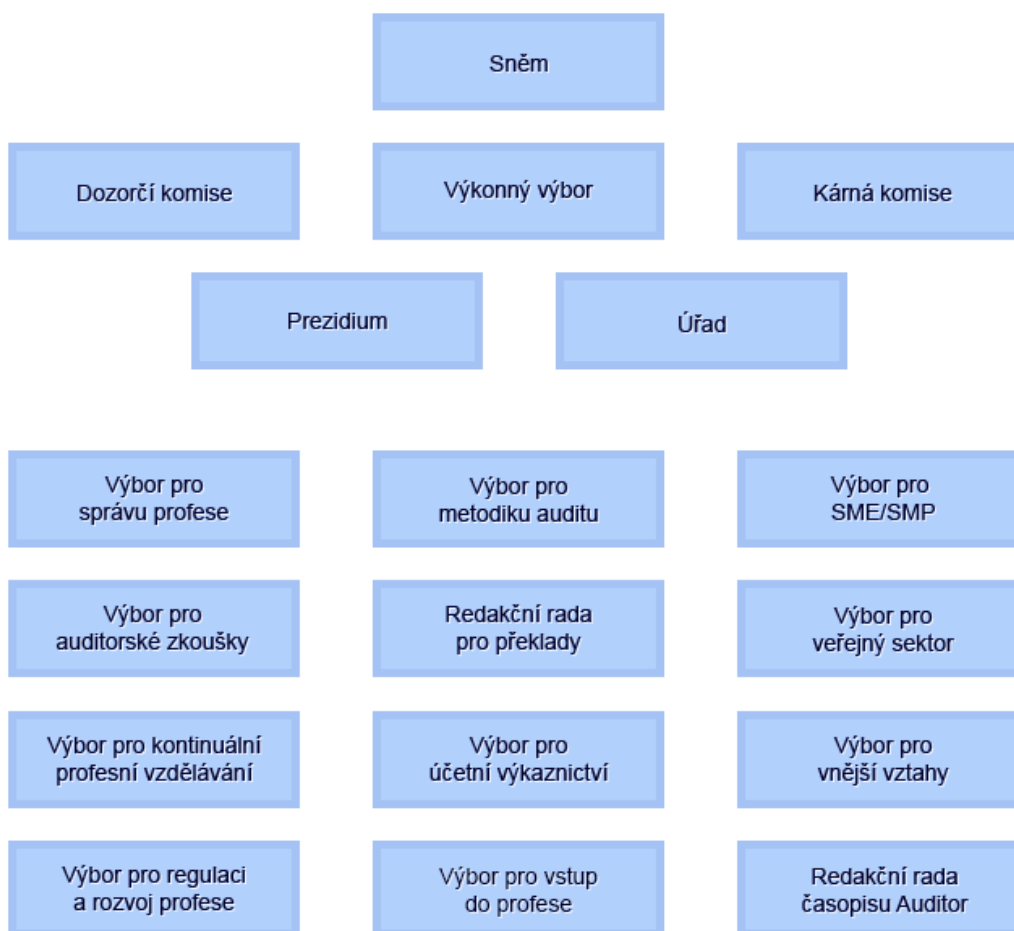
⁵⁵ *Komora auditorů České republiky*: O Komoře auditorů [online] [cit.1.3.2023]. Dostupné z: [O Komoře auditorů - KOMORA AUDITORŮ ČESKÉ REPUBLIKY \(kacr.cz\)](#)

Úřad

Úřad vykonává administrativní úkony Komory. Jeho hlavou je ředitel. Je rozdělen na několik oddělení, kterými jsou:

- Sekretariát
- Oddělení provozní a vnějších vztahů
- Oddělení vzdělávání, auditorských zkoušek a evidence
- Oddělení metodiky auditu a účetnictví
- Oddělení kontroly kvality auditorské činnosti⁵⁶

Organizační schéma:

Obrázek č.1 Organizační schéma zdroj: Komora auditorů České republiky: Organizační struktura [online] [cit.1.3.2023]. Dostupné z: [Organizační struktura - KOMORA AUDITORŮ ČESKÉ REPUBLIKY \(kacr.cz\)](https://www.kacr.cz/organizacni-struktura)

⁵⁶ Komora auditorů České republiky: O Komoře auditorů [online] [cit.1.3.2023]. Dostupné z: [O Komoře auditorů - KOMORA AUDITORŮ ČESKÉ REPUBLIKY \(kacr.cz\)](https://www.kacr.cz/komora-auditoru)

6.2 Historie auditorské profese

V právním řádu se o auditorské profesi poprvé zmiňuje v zákoně č. 173/1988 Sb., o podniku se zahraniční majetkovou účastí. Ověřovatelům (auditorům) je zde stanovena povinnost nestranně vykonávat kontrolu roční účetní závěrky všech podniků, které působily se zahraniční majetkovou účastí. Tito ověřovatelé byli jmenováni federálním ministerstvem financí. Výkon jejich profese byl ustanoven prováděcí vyhláškou č. 63/1989 Sb., o ověřovatelích a jejich činnosti, kterou vydalo právě federální ministerstvo financí.

Prvním právním předpisem, který samostatně upravoval působení auditorské profese, byl zákon č. 524/1992 Sb., o auditorech a Komoře auditorů České republiky. V tomto předpisu je definována Komora auditorů České republiky jako samosprávné sdružení osob založené na společném zájmu, tedy výkonu profese, kterým je audit účetních závěrek. Pro přijetí do Komory byla stanovena kritéria, které uchazeč o členství v Komoře musel splňovat, jako také úspěšné složení odborné zkoušky, kterou skládal před komisí, v které seděli příslušníci státních orgánů, jmenovaní Ministerstvem financí České republiky a také odborníci z oboru ekonomické a právní teorie, kteří byli jmenováni Komorou.⁵⁷

Dalším důležitým milníkem byl vstup České republiky do Evropské unie a s ním i novela zákona reagující na evropské směrnice 84/253/EHS a 95/26/ES. Šlo o zákon č. 254/2000 Sb., o auditorech a o změně zákona č. 165/1998 Sb. Tato novela byla revoluční například v definování auditorské činnosti, kdy byly specifikovány oblasti do té doby nepopsané. Příkladem je například popis činností, které se neshodovaly se zákonným ustanovením a porušovaly vnitřní předpisy Komory i směrnice dané Evropskou unií. Co se týče přijímání nových členů Komory, to se prakticky nezměnilo. Uchazeči o členství byli podrobni odborným zkouškám a složení zkušební komise zůstalo stejné podle původního znění zákona. V auditorských směrnicích byly dopodrobna popsány správné způsoby výkonu auditorské profese. V roce 1996 byl součástí vnitřních předpisů stanoven také etický kodex auditora, kterého se měli všichni auditoři nadále držet.

⁵⁷ 25 let. Komora auditorů 2018 [online] [cit.1.3.2023]. Dostupné z: [25 let 2018. Sestava 1 \(kacr.cz\)](#)

Nejdůležitější novelou zákona o auditorech byla novela z roku 2004. Šlo o zákon č. 169/2004 Sb., kterým se mění zákon č. 254/2000 Sb., o auditorech o změně zákona č. 165/1998 Sb., ve znění zákona č. 209/2002 Sb. Tato novela byla zaměřena na úpravu zákona podle stanovisek Evropské unie, do které Česká republika vstoupila v roce 2004. Zákon definuje právní úpravu zabývající se odbornou kvalifikací auditorů, a to mezi členskými státy Evropské unie. Dále novela podrobně popisuje, jak by měla vypadat zpráva auditora, jaké náležitosti a strukturu by měla obsahovat, a to vše vycházející z evropské legislativy.

V roce 2009 došlo k přijetí nového zákona, a to zákona č. 93/2009 Sb., o auditorech a o změně některých zákonů (zákon o auditorech), s kterým se v působnosti auditorské profese setkáváme do nynějška. Důvodem vydání nového zákona byla implementace směrnice Evropské unie o povinném auditu. V dosavadním zákoně to vyvolalo tolik změn, že pouhou novelou by došlo k jeho zmatečnosti. Proto byl vydán nový zákon, obsahující veškeré změny tak, aby odpovídal všem evropským směrnici, ale zachoval si dosavadní podobu struktury auditorské profese. Nově byl zřízen výbor pro audit a byly stanovené nové povinnosti pro auditory. Ke změnám došlo také v přijímání nových členů. Zkouška byla změněna pouze na písemnou část, aby tak bylo zachováno objektivitu zkušební komise. Nadále bylo povinností auditorů respektovat etický kodex a standardy Komory.⁵⁸

Během následujících let došlo k dalším změnám zákona o auditorech. Zásadními se ještě zdají novela zákona přijatá po implementaci směrnice měnící směrnici o povinném auditu. Zákon č. 299/2016 Sb., kterým se mění zákon č. 93/2009 Sb., o auditorech a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Tím byla upravena některá specifika výkonu profese auditora a úprava požadavků na povinný audit subjektů veřejného zájmu, vyplývající z nařízení Evropského parlamentu a Rady EU č. 537/2014.⁵⁹

⁵⁸ 25 let. Komora auditorů 2018 [online] [cit.1.3.2023]. Dostupné z: [25 let 2018 Sestava 1 \(kacr.cz\)](#) ;

Komora auditorů České republiky: Komora auditorů České republiky v letech 2014-2018 [online] [cit.1.3.2023]. Dostupné z: [kronika 2014 2018 Sestava 1 \(kacr.cz\)](#)

⁵⁹ 25 let. Komora auditorů 2018 [online] [cit.1.3.2023]. Dostupné z: [25 let 2018 Sestava 1 \(kacr.cz\)](#) ;

Komora auditorů České republiky: Komora auditorů České republiky v letech 2014-2018 [online] [cit.1.3.2023]. Dostupné z: [kronika 2014 2018 Sestava 1 \(kacr.cz\)](#)

6.3 Předpisy regulující výkon profese auditora

Výkon auditorské činnosti je nezávislým jevem, který je ovšem usměřňován několika předpisy, aby zůstal v normách stanovených zákonem a byl vykonáván čestně a podle daných pravidel, práv a povinností. Těmito předpisy jsou tyto:

- Zákon o auditorech
- Etický kodex
- Auditorské standardy
- Standard pro řízení kvality
- Regulace pro subjekty veřejného zájmu
- Vnitřní předpisy Komory⁶⁰

6.4 Úrovně řízení výkonu profese auditora

Můžeme rozdělit několik úrovní či oblastí dohledu nad výkonem profese auditora, jak v samosprávné úrovni, tak ve veřejné a mezinárodní.

Obrázek č.2 Úrovně řízení výkonu profese auditora zdroj: 25 let. Komora auditorů 2018 [online] [cit.1.3.2023]. Dostupné z: [25 let 2018 Sestava 1 \(kacr.cz\)](#)

V grafu můžeme vidět uspořádání dohledu nad jednotlivými subjekty. Nejvýše postaveným subjektem je Rada pro veřejný dohled nad auditem, která je postavena nad Komoru auditorů České republiky. Ta potom dohlíží nad konkrétními auditory, kteří vykonávají přijaté zakázky. Z širšího pohledu potom

⁶⁰ 25 let. Komora auditorů 2018 [online] [cit.1.3.2023]. Dostupné z: [25 let 2018 Sestava 1 \(kacr.cz\)](#)

můžeme vidět nařízení Evropské unie a zákony vydané Českou republikou, které ustanovují všechny výše zmíněné. Dále v grafu vidíme i mezinárodní organizace, jakými jsou Mezinárodní organizace dohledových orgánů, která má ve své působnosti dohled nad Radou pro veřejný dohled nad auditem a Mezinárodní organizace samosprávných orgánů, která má ve své působnosti dohled na Komorou auditorů České republiky.

6.5 Podmínky vydání auditorského oprávnění

Pro fyzické osoby platí tyto podmínky:

- a) Dokončené vysokoškolské vzdělání bakalářského či magisterského oboru, který je akreditovaný, nebo jiné vzdělání, které je považováno v České republice za rovnocenné vysokoškolskému vzdělání, anebo uznané právními předpisy,
- b) svéprávnost,
- c) bezúhonnost,
- d) dokončená odborná praxe,
- e) působí mimo činnosti stanovené §26 zákona o auditorech,
- f) úspěšné absolvování auditorské zkoušky,
- g) u těchto orgánů: Finanční správa České republiky, Celní správa České republiky a na veřejném zdravotním pojištění nebo sociálním zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, má splaceny všechny poplatky, mimo výjimky stanovené §4 odst.1 g) zákona o auditorech,
- h) složený slib auditora.⁶¹

6.6 Pozastavení a zákaz výkonu auditorské činnosti

Pozastavení a zákazu výkonu auditorské činnosti se v zákonu o auditorech věnují §6 až 7.

K pozastavení výkonu činnosti auditora dochází, pokud on nebo Komora jsou trestně stíháni pro trestný čin spáchaný úmyslně, či pokud jsou trestně stíháni pro trestný čin spáchaný z nedbalosti ve spojitosti s prováděním auditorské činnosti.

⁶¹ Zákon č. 93/2009 Sb., o auditorech a změně některých zákonů

Na auditora se také vztahuje, jako důvod pro pozastavení funkce, řízení ohledně jeho svéprávnosti.

Během průběhu těchto řízení, a z toho důvodu pozastavení činnosti, nesmí auditor vykonávat činnosti auditora, nesmí působit v orgánech Komory ani být volen.

V Případě statutárního auditora k zákazu výkonu činnosti auditora dochází, pokud mu byl udělen zákaz výkonu činnosti, trest zákazu činnosti, či je doba nezaplacení příspěvku pro Komoru je delší než lhůta pro zaplacení, anebo pokud byl prostřednictvím soudního řízení zbaven svéprávnosti.

U auditorské společnosti se setkáváme s podobnými podmínkami pro zákaz činnosti, tedy zákaz výkonu činnosti, trest zákazu činnosti, doba nezaplacení příspěvku pro Komoru je delší než lhůta pro zaplacení, nebo pokud už nadále nesplňuje podmínky dané v §5 zákona o auditorech.

Případy, kdy Komora zakáže výkon činnosti auditorovi nebo auditorské společnosti, jsou, když už se u nich nepotvrzuje podmínka bezúhonnosti nebo když se u statutárního auditora potvrdí rozpor s §4 odst. 1 písm. e), či u auditorské společnost rozpor s podmínkami v §5 odst. 1 písm. d), f) a i).

Ostatními důvody k zániku možnosti výkonu činnosti může být požádání auditora o ukončení členství v Komoře nebo jeho smrt či prohlášení za mrtvého. U auditorské společnost tak dojde ke zrušení příslušnosti ke Komoře zánikem společnosti.⁶²

6.7 Nezávislost auditora

Jednou z důležitých charakteristik auditora je nezávislost. Ta je definována v §14 zákona o auditorech. Jedná se o nezávislost auditora na účetní jednotce, u které má zakázku na provádění auditorské činnosti. Minimální čas, kdy by měl auditor být nezávislý k účetní jednotce je rok, za který je účetní závěrka sestavována a poté až do vydání zprávy auditora. Definice nezávislosti je taková, že auditor nesmí být v jakémkoliv smluvním vztahu s účetní jednotkou, nesmí v auditu kontrolovat vlastní služby a nesmí ovlivňovat výsledek auditu podle subjektivního zájmu.

⁶² Zákon č. 93/2009 Sb., o auditorech a změně některých zákonů

Zákaz vykonání auditu je také stanoven v situaci, kdy má auditor vliv na vedení účetní jednotky, očekává-li slíbenou odměnu mimo částku stanovenou ve smlouvě o provedení auditu, nebo se jakkoliv podílí na výnosech z investičních nástrojů.

Stejně tak nic z výše uvedeného nesmí provádět žádný jiný auditor jeho jménem, jeho zaměstnanec nebo partner, jeho zástupce, manžel nebo partner, příbuzný v přímé linii nebo sourozenec, kteří sdílí domácnost po dobu delší než jeden rok, svěřenský fond či jiné uskupení mu podobné, osoby fyzické či právnické, které ovládají auditora nebo jsou ovládány auditorem a v neposlední řadě osoby sdílející ekonomický zájem s auditorem.

V případě výkonu auditorské činnosti pro auditorskou společnost, musí tak daná auditorská společnost respektovat zásada nezávislosti a nezasahovat žádným způsobem do činnosti auditora, který audit provádí. Pokud by měl auditor podezření na možnost ohrožení jeho nestrannosti při provádění auditu, musí tak uvést ve spisu.⁶³

⁶³ Zákon č. 93/2009 Sb., o auditorech a změně některých zákonů

7 Krátký rozhovor s auditorem Ing. Radovanem Růžičkou

V několika jednoduchých otázkách jsem se zeptala auditora Ing. Radovana Růžičky na Jeho názor ohledně profesních komor:

1) Jakou profesi vykonáváte a jaké profesní komory jste členem?

Auditor, člen Komory auditorů České republiky.

2) Jaký je Váš názor na existenci profesních komor jako subjektů obecně?

Můj názor na existenci profesních komor je kladný. Profesní komory mohou svým členům při správném fungování pomáhat s vykonáváním profese.

3) Jaký je Váš názor na povinné členství v profesních komorách?

Pokud profesní komora vykonává i dohled nad výkonem profese, je povinné členství nutné. V ostatních případech si myslím, že by členství v komorách mohlo být dobrovolné.

4) Jaké jsou podle Vás pozitiva členství v profesní komoře?

- *Zpracování metodických pomůcek pro výkon profese,*
- *zajištění překladů mezinárodních auditorských standardů,*
- *zpracování a schválení vnitřních směrnic fungování auditorské profese (etický řád, zajištění povinného vzdělávání auditorů, kárný řád apod.),*
- *dohled nad řádným výkonem auditorské profese,*
- *zastupování zájmů členů komory navenek, např. přijednáních se státními orgány,*
- *organizace odborných seminářů a školení,*
- *výměna zkušeností mezi členy komory,*
- *vydávání časopisu s odbornými články,*
- *propagace auditorské profese na veřejnosti a chránění dobrého jména auditorské profese.*

5) Jaké jsou podle Vás negativa členství v profesní komoře?

V některých případech se vedení profesních komor zmocnila úzká skupina členů, která komoru ovládá a využívá jí pro své osobní, politické či jiné zájmy (např. lékařská komora).

Závěr

Cílem bakalářské práce bylo objasnit problematiku profesních komor, jak už od historického vývoje, tak její funkce ve veřejné správě, organizační strukturu, rozdělení nebo právní úpravu s ní spojenou. Dále popsání konkrétní profesní komory, které vedlo k hlubšímu pochopení fungování komor.

V první řadě autorka popsala samosprávu a její členění. Samospráva je vykonavatelem moci státu v přenesené podobě a zastává důležitou funkci v systému veřejné správy. Zájmovou samosprávu z velké části zastává právě profesní samospráva a získává tím důležitou roli. I přesto, že profesní komory nejsou zakotveny v Ústavě, mají rozsáhlou oporu v ústavních a jiných právních předpisech, jakožto i ve vlastních vnitřních předpisech.

Historie profesních komor sahá až do středověku a v té době existujících cechů, které tak plnily funkce podobné těm, které dnes naplňují profesní komory. Jejich vývoj postupoval i přes nepřízeň světových válek a komunistického režimu v tehdejší Československu až do dnešní podoby, kde jsou profesní komory samostatnými veřejnoprávními korporacemi. Ty sdružují příslušníky jednotlivých profesí, které jsou tím společným zájmem. I přesto, že profesní komory vykonávají svou funkci samostatně, nejsou tak zcela zbaveny moci státu. Stát, v této roli, plní zejména funkci kontrolní. Má dohled nad chodem profesních komor, které jsou tak podřízeny zákonům a soudní moci.

Důležitým bodem je otázka povinnosti členství. Povinné členství v profesních komorách bylo zavedeno z důvodu jednoty v dohledu a určování podmínek výkonu profese. I příslušná judikatura poukazuje na její důležitost a zákonnost. Dnes máme čtrnáct komor s povinným členstvím a pouze dvě komory s nepovinným členstvím, kterými jsou Hospodářská a Agrární komora. Tyto komory byly ustanoveny zákonem jako profesní komory z důvodu jejich důležitosti, a tak nutného dohledu nad výkonem profese.

Autorka se v práci věnovala konkrétní profesní komoře, kterou byla Komora auditorů České republiky. Na jejím příkladu popsala její organizační strukturu a fungování komory. Dále se zabývala historií auditorské profese a důležitými milníky, které souvisí s auditorstvím a Komorou auditorů. V neposlední řadě přiblížila několik důležitých aspektů o Komoře či výkonu profese auditora

stanovené zákonem o auditorech, jakými jsou například podmínky vydání auditorského oprávnění.

Na závěr práce autorka provedla krátký rozhovor s auditorem Ing. Radovanem Růžičkou, který se vyjádřil k otázkám ohledně fungování profesních komor a přidal Jeho názor zejména na povinnost členství v Komoře. To z větší části hodnotil pozitivně a jako pozitivní znaky zmínil například i organizaci odborných seminářů ze strany Komory či výměnu zkušeností mezi členy Komory.

Seznam použité literatury

Monografie

1. SLÁDEČEK, V. *Obecné správní právo*. 4., aktualiz. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2019. ISBN 978-80-7598-564-4
2. HENDRYCH, D. a kol. *Správní právo. Obecná část*. 9. vyd. Praha: C. H. Beck, 2016, ISBN 978-80-7400-624-1
3. HORZINKOVÁ, E., NOVOTNÝ, V. *Základy organizace veřejné správy v ČR*. 3. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2013. ISBN 978-80-7380-459-6
4. KOUDELKA, Zdeněk. *Samospráva*. Praha: Linde, 2007. ISBN 978-80-7201-665-5
5. BRUNCLÍK, Zdeněk, Pavel D. VINKLÁT a Milan DRAHOŇOVSKÝ. *150 let hospodářské komory v Liberci: 1851-2001*. Vydání neuvedeno. Liberec: Okresní hospodářská komora, 2000. ISBN 80-902887-3-1
6. PRŮCHA, Petr. *Správní právo*. 8., doplněné a aktualizované vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., 2012, 428 s. ISBN 978-80-7239-281-0
7. ZÁŘECKÝ, Pavel. O Samosprávě. *Správní právo*. Praha: Ministerstvo vnitra, 1997, (6): 321-338. ISSN 0139-6005

Časopisecké články

1. ŠEFL, Vladimír. *Právní a ekonomické aspekty povinného členství v profesních komorách*. Dny práva–2010–Days of Law [online]. 1. ed. Brno: Masarykova Univerzita, 2010

Právní normy

1. Zákon č. 111/1998 Sb., o vysokých školách v posledním znění
2. Zákon č. 220/1991 Sb., o České lékařské komoře, České stomatologické komoře a České lékárnické komoře v posledním znění
3. Zákon č. 93/2009 Sb., o auditorech a o změně některých zákonů
4. Zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti a o změně některých zákonů
5. Zákon č. 85/1996 Sb., o advokacii v posledním znění
6. Zákon č. 301/1992 Sb., o Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky v posledním znění

Judikatura

1. Nález Ústavního soudu ze dne 16. 4. 2003, a to sp. zn. I. ÚS 181/01
2. Nález Ústavního soudu ze dne 14. 10. 2008 sp. zn. Pl. ÚS 40/06-2
3. Rozsudek Městského soudu Praha č.90/2004 Sbírky rozhodnutí Nejvyššího správního soudu (28 Ca 152/2001-58) ve věci žaloby ministra financí proti Komoře auditorů dle § 36 odst. 2 zákona č. 254/2000 Sb., o auditorech

Webové stránky a elektronické zdroje

1. *Česká advokátní komora České republiky*: Orgány komory [online]
Dostupné z: [Orgány Komory | Česká advokátní komora \(cak.cz\)](https://cak.cz/Organy-komory)
2. *Hospodářská komora České republiky*: Sekce a pracovní skupiny. [online]
Dostupné z: [Sekce a pracovní skupiny – Hospodářská Komora](https://hkcr.cz/Sekce-a-pracovni-skupiny)
3. *Komora auditorů České republiky*: O Komoře auditorů [online]. Dostupné z: [O Komoře auditorů - KOMORA AUDITORŮ ČESKÉ REPUBLIKY \(kacr.cz\)](https://kacr.cz/O-Komore-auditoru)
4. *Komora auditorů České republiky*: Prezidium složení [online]. Dostupné z: [prezidiumdocx.pdf \(kacr.cz\)](https://kacr.cz/prezidiumdocx.pdf)
5. 25 let. Komora auditorů 2018 [online]. Dostupné z: [25 let 2018 Sestava 1 \(kacr.cz\)](https://kacr.cz/25-let-2018-Sestava-1)
6. *Komora auditorů České republiky*: Organizační struktura [online] [cit.1.3.2023]. Dostupné z: [Organizační struktura - KOMORA AUDITORŮ ČESKÉ REPUBLIKY \(kacr.cz\)](https://kacr.cz/Organizacni-struktura)

Seznam obrázků

Obrázek č. 1 – Organizační schéma.....	41
Obrázek č. 2 – Úrovně řízení výkonu profese auditora.....	44

Seznam grafů

Graf č. 1 – Počet členů Komory Auditorů ČR	39
--	----

Seznam příloh

1. Otázky k rozhovoru

Přílohy

1. Otázky k rozhovoru

Názor na povinnost členství v profesní komoře

- 1) Jakou profesi vykonáváte a jaké profesní komory jste členem?
- 2) Jaký je Váš názor na existenci profesních komor jako subjektů obecně?
- 3) Jaký je Váš názor na povinné členství v profesních komorách?
- 4) Jaké jsou podle Vás pozitiva členství v profesní komoře?
- 5) Jaké jsou podle Vás zápory členství v profesní komoře?